

Конкурсна робота
на тему «Мовне представлення поняття «соціальна нерівність» в
англомовній картині світу (на матеріалі англомовних текстів новинного
сайту Бі-Бі-Сі)»

З М І С Т

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ» У ДІАХРОНІЧНОМУ АСПЕКТІ	6
1.1. Філософське розуміння поняття «соціальна нерівність»: історія та розвиток тлумачень	6
1.2. Сучасні соціологічні теорії ієрархічного та стратифікаційного розшарування	8
РОЗДІЛ 2. МОВНА КАРТИНА СВІТУ В АСПЕКТІ ПІЗНАННЯ РЕАЛЬНОСТІ	11
2.1. Картина світу як концептуальне утворення	11
2.2 Мовна картина світу у соціологічних і лінгвістичних ученнях	14
РОЗДІЛ 3. МОВНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ» В АНГЛОМОВНОМУ ІНТЕРНЕТНОМУ ДИСКУРСІ НОВИН	17
3.1. Семантичні компоненти поняття «соціальна нерівність»	17
3.2. Мовне представлення расової нерівності	18
3.3. Вербалізація гендерної нерівності	24
3.4. Мовне позначення стратифікаційної нерівності	27
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
СПИСОК СЛОВНИКІВ І ДОВІДНИКІВ	39

ВСТУП

Роботу присвячено аналізу мовного представлення поняття «соціальна нерівність» в англomовній картині світу.

Нерівність як соціальне утворення є здобутком цивілізації, здатної до розшарування людської спільноти. Соціальна нерівність, що є підставою стратифікації суспільства, сприймається як основна його властивість [10, с. 135]. В світовій історії не існувало суспільства без проявів соціальної нерівності. Соціальна структура суспільства є нестійким утворенням, котре не можна остаточно обґрунтувати через його змінний характер. Вона постійно коливається у напрямку збільшення або зменшення соціальної нерівності, спонукаючи науковців до розвідок у цій сфері. Філософські дослідження нерівності розпочались в античні часи [3; 30], продовжуючись з того часу до сьогодні [6; 25], та перемістились у площину соціологічних дисциплін при аналізі зв'язків й взаємодії різноманітних соціальних утворень [8; 26; 37], а також у сферу лінгвістичних досліджень [21; 27].

Актуальність пропонованої розвідки зумовлена орієнтацією гуманітарних дисциплін на дослідженні сучасних суспільних процесів, а соціолінгвістики зокрема на осягненні поняття «соціальна нерівність» та його місці у системі феноменів англomовної картини світу як мовного представлення осмисленого людиною навколишнього середовища.

Метою дослідження є виявлення мовних засобів представлення поняття «соціальна нерівність» в англomовній картині світу, представлений автентичними релевантними текстами сайту Бі-Бі-Сі.

Досягнення вказаної мети зумовлює виконання наступних **завдань**:

- сформулювати теоретичні засади дослідження мовних засобів представлення поняття «соціальна нерівність» в англomовній картині світу;

- виокремити мовні одиниці на позначення поняття «соціальна нерівність» у відповідних автентичних текстах англomовного сайту Бі-Бі-Сі;
- класифікувати мовні одиниці на позначення поняття «соціальна нерівність» в англomовній картині світу.

Об'єктом дослідження є мовні засоби представлення поняття «соціальна нерівність» в англomовній картині світу, а **предметом** – сфери і особливості їх функціонування.

Матеріалом аналізу слугують 30 автентичних текстів англomовних інтернет-новин, дібраних методом суцільної вибірки з англomовного сайту Бі-Бі-Сі (www.bbc.co.uk) за 2017-2020 роки.

Методи дослідження. Для того, щоб досягнути поставленої мети було задіяно індуктивний аналіз для класифікації текстів, виокремлених шляхом суцільної вибірки разом з мовними одиницями у їхньому складі кількісний аналіз для верифікації отриманих даних, метод семантичного аналізу для типології мовних засобів залежно від їхнього значення, дескриптивний метод, щоб контекстуально описати мовні одиниці на позначення поняття «соціальна нерівність».

Новизна наукової роботи полягає в запропонованій класифікації одиниць, які в англomовному новинному Інтернет-дискурсі відображають сформоване у людській свідомості поняття «соціальна нерівність». Новими є дані про те, що в англomовному новинному Інтернет-дискурсі кількісно переважають тексти та мовні одиниці, які представляють расовий різновид соціальної нерівності з найменшою чисельністю статей та одиниць, котрі представляють стратифікаційну нерівність. Вперше встановлено семантичну спільність типологізації мовних засобів на позначення расової, гендерної, стратифікаційної різновидів соціальної нерівності.

Теоретичне та практичне значення роботи полягає у долученні до розбудови соціолінгвістики та медійного дискурсу, а також у можливості

використання результатів дослідження для побудови семантичних синонімів та полів у курсі практичних занять з англійської мови.

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ» У ДІАХРОНІЧНОМУ АСПЕКТІ

1.1. Еволюція поняття «соціальна нерівність»

Наявні відмінності у суспільстві породжуються наступними чинниками: укладом життя, поділом праці, соціальними ролями і т.д. Різні рівні соціального розвитку утворюють базу для соціальної нерівності, розшарування і стратифікації суспільства [32]. Основою для виділення соціальних груп є соціальна нерівність як характеристика структури суспільства з системою рангових ієрархічних параметрів індивіда [10, с. 135-136].

Історично першим системним випадком соціальної нерівності був рабовласницький лад як поневолення людей у різних формах за відсутності у них будь-яких прав. Після ери рабовласництва з'явилися касты, замкнуті спільноти з успадкованою належністю. М. Вебер [6] вважав касту формою побудови соціуму залежно від престижу. Класам як пізнішим утворенням передували верстви – групи людей з успадкованими привілеями, правами та законами, які утворюють суспільну ієрархію. За М. Вебером, верства – це спільнота людей з усталеними уявленнями про стиль життя, звички, цінності, вірування [6]. Промислова революція 18-19 ст. сформувала класи – великі групи людей з однаковим соціально-економічним статусом [37].

У марксизмі класи були економічною категорією, поділяючи населення за відношенням до власності [15]. І. Уорнер визначає класом групу людей з певною позицією в системі соціальної ієрархії [12]. М. Вебер постулює класи як агрегати людей з однаковими життєвими шансами [14, с. 22-23].

Відповідно, історичний розвиток та цивілізаційний поступ сприяли формуванню й еволюції поняття соціальної нерівності, виявляючись у існуванні різних підходів до його тлумачення.

Першим висунув бачення соціальної нерівності давньогрецький філософ Платон, який стверджував, що державі існує два нерівних ворогуючих утворення бідних і багатих. Обґрунтування держави за Платоном покладає в основу суспільства справедливість, соціальну стабільність, самодисципліну [30]. Пізніше Аристотель [3, с. 120] виділив три класових елементи державного устрою: дуже багатий клас; дуже бідний клас; середній клас.

Представник Відродження Н. Макіавеллі [25], розглядаючи нерівність, стверджував, що еліту й народ об'єднує негативне ставлення один до одного, віддаючи перевагу середнім і вищим верствам населення як силі, готовій до роботи заради суспільства, а не заради власного заробітку. Т. Гоббс вважав державу результатом укладеного суспільного договору між людьми, які добровільно відмовились від влади, обмежили свої права і свободи на користь держави з метою забезпечення миру й безпеки. В такій державі не існує привілейованих класів як поштовху до розкладання рівності прав [9]. О. Конт розробив теоретико-методологічні ідеї структуризації суспільства [34], припустивши кооперацію, засновану на поділі праці. Мислитель виокремлює дві категорії: керівників (патриціат) та виконавців (пролетаріат) [34].

Сучасний підхід ґрунтується на ідеях філософів (М. Вебера, П. Бурдьє) [26] про комбінованість факторів соціальної нерівності. Сучасна соціальна структура суспільства є крихким механізмом, який важко обґрунтувати через свою постійну рухливість, спираючись лише на класовий і соціально-стратифікаційний підхід, оскільки така однозначність представляє лише спрощену модель соціальної нерівності.

Філософська думка в царині нерівності вилилась у сприйняття її як всеохоплюючого соціального явища. В історії суспільної думки нерівність людей пояснювали по-різному: початковою нерівністю душ, божественним

провидінням, недосконалістю людської природи, функціональною необхідністю за аналогією з організмом [1]. К.Маркс пов'язував соціальну нерівність з появою приватної власності і боротьбою інтересів різних класів і соціальних груп [15]. Німецький соціолог Р.Дарендорф вважав формування економічної і статусної нерівності результатом дії ринкового механізму регулювання попиту і пропозиції [19]

Соціолог П.Сорокін пояснював неминучість соціальної нерівності внутрішніми відмінностями людей; середовищем, яке ставить їх у нерівне становище; колективним життям, яке розшарує суспільство на керованих і керуючих [28]. Т. Пірсон пояснював існування соціальної нерівності ієрархічною системою цінностей. Наприклад, в американському суспільстві соціально цінним є успіх в бізнесі і кар'єрі, тому вищий статус і доходи мають вчені технологічних спеціальностей, директори заводів і т.д., європейські цінності «збереження культурних зразків» надають престиж інтелектуалам-гуманітаріям, університетським професорам [2].

Соціальна нерівність як умова існування суспільства проявляється на всіх етапах історичного розвитку, змушуючи займатись трудомісткою діяльністю, підвищувати кваліфікацію. Нерівність спонукає до потрібних, важких професій, стимулюючи більш освічених і талановитих [32].

1.2. Сучасні теорії стратифікаційного розшарування

Сучасний підхід ототожнює нерівність з терміном «соціальна стратифікація», введеним П. Сорокіним для позначення соціальної нерівності [29]. Соціальна стратифікація як нерівність між людьми має ієрархічний характер, підтримується і регулюється інституційними механізмами, відтворюючись і модифікуючись, що є умовою впорядкованого існування й розвитку суспільства [31].

Поняття «стратифікація», запозичене з геології, відображає вертикальний зріз розташування індивідів і груп по верствам (стратам) за нерівністю доходів, освіти, влади, професійного престижу, що є аналогом українського феномену соціального розшарування. Основу стратифікації становить соціальна диференціація – процес виникнення спеціалізованих інститутів і поділу праці. Високорозвинене суспільство характеризується багатою статусно-рольовою системою, вважаючи деякі соціальні статуси і ролі кращими і бажанішими, а інші як принизливі, пов'язані з дефіцитом соціального престижу і низьким рівнем життя [32].

Соціальна стратифікація – це ієрархічно організована структура соціальної нерівності у суспільстві в певний проміжок часу. З одного боку, це процес соціального розшарування, а з іншого - це результат розшарування як ієрархічне розміщення членів суспільства відповідно до міри володіння певними благами [31]. Стратифікацію можна визначити як структуровані нерівності між різними групами людей; як геологічне нашарування різних порід земної поверхні. У такому разі суспільство можна розглядати як ієрархію "пропорцій" – з привілейованими нагорі й знедоленими внизу [8].

Теорію соціальної стратифікації було створено на початку 40-х років ХХ ст. соціологами Р. Мертоном, Т. Парсонсом, К. Девісом та іншими, які вважали її причиною те, що суспільство делегує різним членам різні функції. На їх думку, соціальна стратифікація відокремлює соціальні верстви, що відрізняються одна від одної важливими для суспільства ознаками: характером власності, розміром прибутку та ін.. Це безперервний процес, який є «портретом» цього суспільства. Простратифікувавши все населення країни, можна виділити верстви населення, котрі існували в минулому, нині і будуть існувати в майбутньому. Соціальна стратифікація – процес соціального відтворення, внаслідок якого верстви виявляються нерівними між собою і групуються в ієрархічні страти [31]. В умовах глобальних змін, невизначеності

вибору моделі майбутнього розвитку і наростання суспільної нестабільності нерівність стає системною і значущою в прикладному плані.

У матеріалах Всесвітнього економічного форуму 2012 року в Давосі зазначалося, що нерівність стає значущою проблемою, включаючи нерівність між країнами і соціальними групами [23], що відповідає закону П. Сорокіна про соціальну стратифікованість і нерівність кожної організованої соціальної групи. Сучасна соціологія визначає стратифікацію як упорядковану нерівність, в якій людям даються вищі або нижчі ранги відповідно до цінності, якою володіють виконувані ними ролі [7, с. 171].

Отже, проведений діахронічний аналіз дозволяє стверджувати, що філософський підхід до нерівності сформувався з появою інституту держави, поділяючи суспільство на багатих та бідних. Розвиток поняття соціальної нерівності асоціюється з виокремленням соціальних утворень, соціальної ієрархії, її розглядом як умови існування суспільства. Відтак, соціальне трактування нерівності пов'язане з еволюцією суспільства. Соціальна нерівність виникає за існування ієрархічної системи цінностей та є невід'ємною частиною історичного поступу. Варто акцентувати, що соціальна стратифікація є інституціонально-залежною, впорядковує будь-яке суспільство, розшаровуючи його та розглядаючи людину у відповідності до певної статусно-рольової моделі.

РОЗДІЛ 2

МОВНА КАРТИНА СВІТУ В АСПЕКТІ ПІЗНАННЯ РЕАЛЬНОСТІ

2.1 Картина світу як концептуальне утворення

Картина світу складається із світобачення кожного народу, котре характеризується своїм особливим способом сприйняття світу, утвореним досвідом і традиціями поколінь. Свідомість людини етнічно обумовлена системою предметних значень, соціальних стереотипів, когнітивних схем свого народу. Відтак, менталітет будь-якої лінгво-культурної спільноти пов'язаний з картиною світу, в якій є світобачення її членів [33, с. 82-89]. Грунтуючись на уявленнях людини про світ, картина світу формується під час осмислення повсякденного досвіду або в результаті наукового пізнання і відображення дійсності.

Мова, відзеркалюючи світ людини, національну самосвідомість, традиції, звичаї народу, утворює мовну картину світу, котра складається з мовних одиниць на позначення складників оточуючої дійсності. Людина осягає світ і себе через мову, в якій фіксується весь попередній досвід [16, с. 396].

Картиною світу називають його смислове конструювання у свідомості певного народу, уявну модель реальності, яка народилась, змінюється, еволюціонує разом з людиною.

Поняття картини світу утворюється при ментальній переробці інформації про середовище і людину в ньому. Таким чином, наша концептуальна система задіяна у формуванні мовної картини світу залежно від безпосереднього фізичного і культурного досвіду [16, с. 397]. Дослідники визначають картину світу у ракурсі смислового поля як систему образів [33, с. 82-89], у ракурсі відображення дійсності як світ зрозумілий як картина [39, с. 298-300], на котру впливають мова, традиції, оточення та інші соціальні чинники [17, с. 166-170].

Сучасна картина світу (далі - КС) є одним з базових понять у багатьох сферах гуманітарного знання, що вивчається в філософії, психології, соціології, антропології, зміцнюючи свої позиції також у філологічних та суміжних з ними дисциплінах (соціолінгвістика, лінгвокультуронологія, психолінгвістика, когнітивна лінгвістика). КС віддзеркалює реальність, складниками якої також є мораль, певна система цінностей, світовідчуття, бачення світу. В концептосфері людини світ постає таким, яким вона його пізнає, сприймає і освоює, залежно від рівня особистісного розвитку [36, с. 115]. Картина світу – це витвір людської діяльності, але не фізичної, а мисленнєвої, пізнавальної, результат освоєння навколишнього світу.

Крім досвіду й діяльності концептуальна картина світу фіксує елементи народної свідомості, міфи, традиції. Основу картини світу як концептуального утворення складають концепти як певні ментальні структури. Поняття концепт активно вивчається когнітивною лінгвістикою та має багато визначень. Одне з перших його бачень ототожнює концепт з мисленнєвим утворенням, яке заміщує велику кількість предметів [35, с. 410]. Пізніше це поняття поміщують у культурний контекст, сприймаючи концепт не лише як ментальне утворення, але й як певний згусток культурного середовища [27, с. 38-48]. Через концепт людина доєднується до культурного середовища, а культура проникає в життя людини. Дослідники розподіляють концепти відповідно до сфер людської життєдіяльності, вважаючи, що вони переважають у науковій, мистецькій та діяльнісній галузях. Як посередники між реальністю і словом концепти поєднуються у системи, утворюючи концептосфери [35, с. 417]. Основні цінності етносу виражаються в основних концептах лінгвокультурної спільноти і входять в картину світу.

Термін «картина світу» вжитий в кінці XIX – початку XX ст. фізиком Г. Герцем стосувався внутрішніх образів предметів, з яких можливо отримати відомості щодо їх властивостей, які утворюють фізичну картину світу [36, с. 115]. У XX ст. це поняття широко застосовувалося як система образів, яка

формує уявлення про побачене навколо себе, як ми сприймаємо світ і себе в ньому. За В.А. Масловою картина світу є фундаментальним поняттям, яке описує людське буття, а її творення є невід'ємною частиною людського мислення [42, с. 185-186]. За Ейнштейном людина прагне створити просту і зрозумілу картину світу для того, щоб спробувати замінити цей світ створеною таким чином картиною [4, с. 170].

У сучасному вигляді поняття картини світу було розроблене у ХХ ст М. Хайдеггером, котрий підкреслює, що слово «картина» сприймається як відображення чи образ реальності, фіксуючи найбільш важливі й значущі її риси [38, с. 33-38].

Таким чином, картина світу є основою індивідуальної і суспільної свідомості. Залежно від досліджуваної області, ми можемо говорити про картини світу, властиві представникам різних поколінь, епох, соціальних груп і т.д. [42, с. 185-186].

2.2 Мовна картина світу у соціологічних і лінгвістичних ученнях

Мова поєднує людину з ментальністю нації на сучасному етапі, одночасно залучаючи її до історичного минулого. Мовна картина світу формує ставлення людини до дійсності, бо кожна мова відображає певний спосіб сприйняття і організації світу. Поруч з мовною картиною світу виділяють концептуальну картину світу як ширше і об'ємніше поняття та більш складний феномен, ніж мовна картина світу, яка переломлюється через мовні форми [40].

В.А. Маслова вказує на спільність концептуальних картин світу представників різних етносів і на вторинність мовної по відношенню до концептуальної картини світу [40]. Феномен світу, який людина сприймає через рідну мову, постає для неї таким, якою є для неї сама мова.

Один і той самий суспільно-історичний досвід формує у членів певного соціуму подібні мовні картини світу, що дозволяє говорити про певну узагальнену етнічну мовну картину світу [42, с. 185-186].

Мова надає концептуальній моделі світу антропоцентричну інтерпретацію зі зрозумілими для людського сприйняття образами і символами, (52,с.85). Вчені приходять до висновку, що мовна картина світу передує концептуальній і формує її, тому що людина здатна розуміти світ і самого себе завдяки мові. Сформована в свідомості людини картина світу є вторинним існуванням світу, реалізованим в мові [5].

У лінгвокультурологічній парадигмі знання мова інтерпретує феномен культури, відображаючи психологію народу. Цим займаються етнолінгвістика, соціолінгвістика, психолінгвістика та інші. Гумбольдт один з перших висунув ідею про взаємозв'язок мови і картини світу [20, с. 112]. У XX вв рамках лінгвістичної гіпотези Е. Сепіра і Б. Уорфа про різне сприйняття світу - крізь призму своєї рідної мови [21, с. 115]. Згідно з цією концепцією світ – це калейдоскоп вражень, який повинен бути організований мовною системою,

існуючою в нашій свідомості. Таким чином, концепція Сепіра–Уорфа співвідноситься з поняттям «мовна картина світу» Ю.Н. Караулова як мовним представленням концептуального змісту в усій сукупності [42, с. 185-186].

О.О.Потебня, український етнолінгвіст був одним з перших, хто вказав на необхідність вивчати явища мови у їх взаємозв'язку, сприяючи тим самим формуванню поняття мовної системи [21, с. 115-120] через концепцію внутрішньої форми слова, його етнографічний контекст. Він заклав підґрунтя становлення і розвитку сучасних лінгвістичних концепцій [27, с. 38-48].

Становлення культури народів Британії та англомовної картини світу було під впливом кельтів, римлян, вікінгів, норманів, англосаксів. Мова англосаксів лягла в основу сучасної англійської зі змінами на всіх рівнях мови після норманського завоювання. Знання культури англомовного народу, а саме його історії, реалії, буденності та видатних осіб часто є необхідним для розуміння конкретного відображення в англомовній картині світу.

Особливістю англомовної картини світу, є поділ більшості слів на суб'єкти та предикати для представлення предметів та дій. До того ж у мові відображені принципи особистої незалежності, характерні для англо-американської культури. Носії англійської мають схильність до діловитості та дотримання традицій.

Відповідно, усі національні та соціокультурні особливості відображаються у мовленні англійців, формуючи мовну картину світу не подібну до інших [41, с. 208-210].

У мовній картині світу загалом, котра відображає сучасний стан розвитку суспільства, і у англомовній картині світу зокрема медійний дискурс конструює реальність, впливаючи на громадську думку, настрої соціуму. Це зумовлено надзвичайною цінністю інформації у сучасному постіндустріальному суспільстві, яке також отримало назву інформаційного [22, с. 115]. Тракткування медійного дискурсу як комплексу процесів та продуктів діяльності мовлення у різноманітному світі масової комунікації [13, с. 21] або як мовленнєво-

мисленнєвої діяльності у просторі мас-медіа, котра є обумовленою соціально та тематично [18, с. 16], дозволяє його типологізувати. До основних різновидів медійного дискурсу дослідники зараховують публіцистичний, прес-дискурс, рекламний, новинний. [24, с. 137]. Останній стрімко набирає популярність завдяки поширенню різноманітними каналами комунікації (газети, радіо, телебачення). З розвитком Інтернету новинний та інші види медійного дискурсу отримали широку платформу для реалізації та розвитку, оскільки Інтернет володіє такими характеристиками як висока швидкість розповсюдження інформації, синтетичність як поєднання технічних можливостей раніше відомих ЗМІ [11, с. 80]. Відповідно, висвітлюючи велику кількість подій, аналітики, реклами, дискурс засобів масової інформації у повній мірі відображає картину світу англomовного суспільства.

Таким чином, картиною світу вважають результат когнітивної й духовної діяльності людини. В основі світобачення і світорозуміння кожного народу лежить своя система предметних значень, соціальних стереотипів та когнітивних схем. Ядро картини світу як концептуального утворення складають концепти як певні ментальні структури. Мовна картина світу є частиною підсистемою концептуальної картини світу, вміщуючи ті її компоненти, які співвідносяться із мовними знаками. У лінгвокультурологічній парадигмі мова відіграє функцію засобу інтерпретації культури та відображення психологічного характеру народу, який послуговується цією мовою. Як основний складник англomовної картини світу медійний дискурс відображає та конструює реальність, надаючи та поширюючи інформацію багатьма комунікаційними каналами, ретранслюючи, доповнюючи та трансформуючи мовні уявлення про дійсність.

РОЗДІЛ 3

МОВНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ» В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ НОВИН

3.1. Семантичні компоненти поняття «соціальна нерівність»

Мовне втілення філософсько-соціологічного поняття соціальна нерівність представлене номінативними (мовними) одиницями, які є результатом переосмислення й реконцептуалізації отриманих знань про позамовну дійсність як світ, його явища, людей. Основною функцією номінації у будь-якій мові є називна, потрібна для іменування й характеристика всіх аспектів позамовної реальності. Позначаючи об'єкти та явища навколишньої дійсності, номінативні одиниці відображають реальність та всі процеси, які у ній відбуваються. Головним репрезентантом дійсності останнім часом став медійний дискурс, котрий конструює та формує глобальну громадську думку через повідомлення про події та ставлення до них, відображаючи мовні картини світу різноманітних країн.

В англomовній картині світу, представленій дискурсом новин загалом та Бі-Бі-Сі як однією з найбільш валідних новинних компаній зокрема, мовна реалізація поняття «соціальна нерівність» відбувається при інформуванні про актуальні та вагомі події у Великій Британії та світі, відображаючи останні суспільні тенденції розвитку аналізованого соціального феномену.

Аналогом словосполучення «соціальна нерівність» в англomовній картині світу є іменник *inequality*, визначений у тлумачних словниках у загальному сенсі як «відсутність рівності; наявність нерівності (соціальної, в можливостях)» (*lack of evenness; the quality of being unequal or uneven: such as social disparity, disparity of distribution or opportunity,*) [46]. Більш конкретні визначення потрактовують нерівність як «несправедливу ситуацію, коли деякі

люди мають більше можливостей, грошей та ін., ніж інші» (*the unfair situation when some people have more opportunities, money, etc. than other people*) [45]; «несправедливу різницю між групами людей у суспільстві, коли деякі мають більше багатства, вищий статус та кращі можливості, ніж інші» (*the unfair difference between groups of people in society, when some have more wealth, status or opportunities than others*) [47]. Соціальна нерівність протиставляється рівності як певному стану (*the quality or state of being equal*) [46] «праву різних груп людей мати схожий соціальний стан й отримувати однакове ставлення» (*the right of different groups of people to have a similar social position and receive the same treatment*) [45] або ж «наявності в людини рівних прав, статусу, переваг» (*the fact of being equal in rights, status, advantages, etc*) [47].

Виходячи з англомовних визначень соціальної нерівності, можна прослідкувати існування декількох її видів залежно від сфери суспільства, в якій ця нерівність спостерігається.

Класифікація нерівності в англомовній версії сайту Бі-Бі-Сі була проведена на основі 30 новинних та аналітичних текстів, виокремлених шляхом суцільної вибірки за трирічний період, котрі відображають сучасну мовну картину світу Великої Британії та англомовних країн. Відповідно, загальне поняття «соціальна нерівність» (*inequality*) за рахунок звуження значення семантично розгалужується, утворюючи наступні різновиди на позначення соціальних явищ: расову нерівність, яку представляє найбільша кількість мовних одиниць, гендерну нерівність, номінативне представлення якої наразі постійно збільшується у кількісному відношенні, власне стратифікаційну, котра нараховує декілька підтипів.

3.2. Мовне представлення расової нерівності

Поняття расової нерівності в англомовній картині світу представлене двома мовними одиницями: *racial inequality* та *racism*. При цьому

словосполучення *racial inequality* не потрактовується в англomовних тлумачних словниках в межах однієї словникової статті, змушуючи дослідників окремо шукати іменник *inequality*, проаналізований вище, та прикметник *racial* й об'єднувати їхні тлумачення в спільне [45; 46; 47]. Расизм (*racism*) визначається як «політика, поведінка та правила, які мають наслідком несправедливу перевагу деяких людей над іншими, засновану на расі» (*policies, behaviours, rules that result in a continued unfair advantage to some people and unfair or harmful treatment of others based on race*) [45]. Політика расизму зазвичай базується на ідеї вищості власної раси над іншими, надаючи їй право домінувати над ними, або на ідеї нижчості певної расової групи (... *usually involving the idea that one's own race is superior and has the right to dominate others or that a particular racial group is inferior to the others*) [46].

Статті з мовними одиницями на позначення расової нерівності кількісно домінують у статтях медійного дискурсу (13) і за значенням поділяються на ті, що відображають вияви расизму, його види, ставлення до расизму та людей іншої раси, а також вказують на боротьбу з расизмом. Спочатку окремо виділимо нейтральні одиниці, які використовуються в текстах сайту Бі-Бі-Сі для загального політкоректного позначення людей будь-якої іншої раси, оскільки в їхньому значенні відсутній акцент на расову нерівність: (*black and minority ethnic (BAME) individuals, BAME groups, people of colour*) та одиниці, які називають рід діяльності темношкірих людей (*black workers, musicians, student,s etc*). Наприклад: *Prime minister Boris Johnson said he wanted to change the narrative around BAME communities* [BBC 15.06.2020]. У цьому реченні спостерігаємо нейтральне позначення темношкірих та етнічних общин загальноприйнятною в англomовній картині світу аббревіатурою *BAME*, позбавленою будь-якого оцінного компонента.

Мовні одиниці ідентифікаційної семантики. Одиниці на позначення расової нерівності з ідентифікаційним значенням вказують на загальні прояви расизму у суспільстві іменниками та словосполученнями (*racism, racist*

incidents, racial inequalities), а також словосполученнями відображення випадків расової дискримінації проти темношкірих громадян (*brutality and discrimination against African Americans, double discrimination, racial disparity injustice, oppression and inequality, segregation, intimidation of black voters*).

Наприклад, загальні прояви расизму втілені реченні у *Bath and North East Somerset Council members have heard personal stories of racism and systemic inequality* [BBC 22.10.2020]. У наведеному реченні мовне представлення проявів расової нерівності представлене словосполученням *personal stories of racism*, яке вказує на особистий життєвий досвід та словосполученням *systemic inequality*, котре акцентує на системному характері расизму.

Приклад випадків расової дискримінації демонструє речення *The rise of racism has led to the intimidation of black voters, and to the denial of the right to vote for black people* [BBC 30.10.2020]. У цьому реченні словосполучення *the intimidation of black voters* на позначення залякування темношкірих виборців та словосполучення *denial of the right to vote for black people* на позначення відмови їм у виборчому праві вказують на дискримінацію чорношкірих виборців.

Мовні одиниці типологічної семантики. Мовне представлення різновидів расизму відображається одиницями, які позначають його ієрархічність (*structural racism, systemic racism*), інституційність (*institutional discrepancies, institutional inequality, institutionally racist*), соціальні сфери, в які він проник (*racism in education, racial inequality in the workforce, racism in music, racism in athletics, inequality in employment, the ethnicity pay gap*).

Ієрархічний аспект расової нерівності відображений у наступному прикладі: *If you look at Brazil's top 500 companies, black workers are 50% of apprentices, but we don't make it to the top. "Six per cent make it to middle-management and only 4.7% become executives. This is structural racism," businesswoman Patricia Santos says* [BBC 21.03.2018]. Наведений уривок зі статті описує, що серед 500 бразильських топ компаній 50% складають темношкірі

підмайстри, котрі, однак не піднімаються вище кар'єрною драбиною. Лише 6% з них стають менеджерами середньої ланки, а 4,7% досягають керівних посад, що відображено мовними одиницями *black workers*, *apprentices*, *middle-management* та *executives* відповідно. У останньому реченні уривка словосполучення *structural racism* характеризує ситуацію, що склалась, як структурний расизм, котрий вирізняється неможливістю темношкірим громадянам підійматись ієрархічною драбиною та обіймати керівні посади.

Інституційному расизму притаманні прояви расової дискримінації у конкретних установах, на робочих місцях, напр., *Macpherson Review set up in the immediate aftermath of the murder of Stephen Lawrence, found the Metropolitan Police was "institutionally racist"* [BBC 26.06.2020]. У наведеному реченні словосполучення *"institutionally racist"* вказує на випадок інституційного расизму, виявлений опитуванням *Macpherson Review*, а назва поліційного відділку *Metropolitan Police* вказує на конкретну організацію, члени якої демонстрували расистську поведінку по відношенню до інших.

Сфери соціуму, вражені расизмом, є різноманітними, що демонструють мовні одиниці, вказані вище. Наступний приклад ілюструє наслідки соціального расизму у робітничій галузі. *Official statistics reveal that black workers have lower salaries and are more likely to hold informal jobs with lower schooling requirements* [BBC 21.03.2018]. У вказаному реченні словосполучення *black workers* іменує темношкірих працівників, а фрази *lower salaries* (нижчі зарплати), *informal jobs* (нелегальна робота) та *lower schooling requirements* (нижчі освітні вимоги) називають негативні наслідки для робітників іншої раси.

Мовні одиниці евалюативної семантики. До одиниць евалюативної (оцінної) семантики зараховуємо ті, які позначають ставлення людей до певних дій чи феноменів. При аналізі мовних одиниць на позначення расової нерівності виокремлюємо ті, котрі відображають ставлення до людей іншої раси (*dirty*, *differently*, *a constant disadvantage*, *hostile environment*, *under-employed*, *under-promoted*). Характерною ознакою виокремлених одиниць є

вказівка на неоднаковість чи відмінність людей іншої раси (*differently*), відразливі почуття (*dirty, hostile*), які провокують дії, що принижують гідність (*disadvantage, under-employed, under-promoted*), підкреслюючи негативну оцінку. Наприклад: *I've experienced multiple racist incidents. I've been called dirty in the street. I want younger people to have the support I didn't feel I had.* [BBC 22.10.2020]. У цьому уривку представлено висловлення громадянина з приводу того, як його називали залежно від кольору його шкіри, де *experienced multiple racist incidents* вказує на багаточисельний досвід образ, а прикметник *dirty* (брудний) уточнює відразливе ставлення до кольору його шкіри.

Наступним різновидом евалюативних одиниць є номінації, які відображають почуття людей іншої раси (*over-exposed, under-protected, stigmatised and overlooked, scapegoated*), котрі вирізняються наявністю дієслова «почуватися» (*feel*), яке вказує на емоції суб'єкта, а також негативною семантикою та повною відсутністю нейтральних чи позитивних значень. Так, у реченні *Black, Asian and minority ethnic people have felt over-exposed, under-protected, stigmatised and overlooked during this pandemic* [BBC 27.10.2020] одиниці *over-exposed, under-protected, stigmatised and overlooked* позначають почуття експлуатованості, незахищеності, стигматизованості та занедбаності осіб, позначених номінаціями *Black, Asian and minority ethnic people*.

Ще однією групою евалюативних засобів є номінативні одиниці на позначення ставлення до расизму (*long-standing entrenched racial inequalities, blatant racism, massive imbalance, discrimination and injustice, disgraceful racism*). Наприклад, у реченні *Years of witnessing institutional inequality and even blatant racism made her want to tackle social issues* [BBC 21.03.2018] словосполучення *institutional inequality* називає випадок інституційного расизму, а словосполучення *blatant racism* відображає ставлення цитованої особи до расизму як до обурливого та ганебного явища.

Номінативні одиниці превентивної семантики найчисельніші з одиниць на позначення расової нерівності, що свідчить про успішне

впровадження ідеї рівності етносів. Вони називають різноманітні аспекти протидії расизму, утворюючи декілька груп. Превентивність виражається словосполученнями, які складаються з дієслів на позначення пошукової та дослідницької діяльності з одиницями, які вказують на расову проблематику (*look into racial inequalities, look at all "aspects of inequality", look at the issue of racial inequality, investigate racial inequalities*). Так, у реченні *The UK's human rights watchdog is to investigate racial inequalities "laid bare" by the coronavirus outbreak* [BBC 05.06.2020] вираз *to investigate racial inequalities* вказує на намір спостерігача за правами людини у Великій Британії вивчити стан расової нерівності.

Наступний вид одиниць превентивної семантики представлений дієсловами на позначення боротьби з расизмом у сполученні з одиницями на позначення виявів расової нерівності (*end the "sense of victimization and discrimination", fight racial inequality, tackle racial inequality, dismiss the idea of racism, be verbal about inequality, try to "change the race inequality", combat racism, eradicate racial and social inequality, speak out against racism*). Наприклад, речення *David Isaac, who is due to leave his role next week, has told the BBC that ministers should come up with a "coherent strategy" to combat racism* [BBC 01.05.2019] повідомляє про потребу міністрам подавати ідеї щодо стратегії подолання расизму, де словосполучення *coherent strategy to combat racism* іменує послідовну стратегію щоб побороти расову нерівність.

До превентивної семантики зараховуємо також словосполучення на позначення дій, спрямованих на досягнення расової рівності та різноманітності (*achieve greater diversity, employ more black workers, improve race relations*). До прикладу, у реченні *In those heady days, when co-operation was more often the norm than a rarity, there were clear understandings on the need to improve race relations* [BBC 05.06.2020], яке інформує про расові відносини, словосполучення *the need to improve race relations* вказує на потребу покращити міжрасові стосунки.

3.3. Вербалізація гендерної нерівності

Гендерна нерівність як наступний за чисельністю текстів (10) вид соціальної нерівності визначається виданням Оксфорд Референс як соціальний процес, згідно якого за однакових обставин до людей ставляться по різному залежно від їхньої статі (*Social process by which people are treated differently and disadvantageously, under similar circumstances, on the basis of gender*) [44].

Нейтрально стать людини у текстах англомовного медійного дискурсу позначають одиниці *male female men, women*, напр., *It's really important for male coaches to have conversations with girls without it being awkward or weird or a taboo subject* [BBC 16.08.2020]. Наведене речення демонструє як у тексті статті автор акцентує увагу на статі тренерів словосполученням *male coaches* та на статі спортсменів іменником *girls*.

Оскільки домінуючою, більш значущою та вищою у суспільстві вважається чоловіча стать, то відповідно тексти Бі-Бі-Сі сфокусовані на відображенні соціальної нерівності, яка стосується порушень прав жінок. Мовне представлення гендерної нерівності у англомовній картині світу виявляється у використанні одиниць на позначення її проявів, сфер, де виявляється порушення гендерних прав, ставлення до них та боротьби з гендерною нерівністю.

Номінативні одиниці ідентифікаційної семантики вказують на випадки сексизму та нерівних можливостей номінаціями, які загально вербалізують гендерну нерівність (*evidence of discrimination, sexism, discrimination, gender inequality*), дієсловами на позначення страждань, переживань однієї статі та домінування іншої (*suffer, experience, dominate*), одиницями на позначення випадків гендерної нерівності (*work very hard, earn less, save less, men, work part-time*)

Мовне представлення гендерної нерівності у загальному вигляді розглянемо на прикладі наступного речення: *In the BBC Elite British Sportswomen's survey, 65% of those who took part said they had suffered sexism in sport* [BBC 16.08.2020]. У наведеному прикладі повідомляється про опитування Бі-Бі-Сі, яке виявило, що 65% спортсменок постраждали від виявів сексизму, на що вказує словосполучення *suffered sexism*.

Переважаання чоловіків у професії представлене у реченні *In the UK men dominate sectors such as AI, engineering and computing* [BBC 17.12.2019] дієсловом *dominate* на позначення домінування, аббревіатурою *AI* на позначення штучного інтелекту та іменниками *engineering, computing*, які іменують інженерну та комп'ютерну професії.

Випадки гендерної нерівності проаналізуємо на прикладі речення *In the UK many more women than men work part-time, having not many opportunities to choose a good job* [BBC 17.12.2019]. У наведеному реченні прикметник *part-time* вказує на неповний робочий день, а словосполучення *more women than men* вказує на те, що обмеженими у робочих можливостях є саме жінки.

Номінативні одиниці типологічної семантики представляють сфери людської діяльності, де відбувається гендерна дискримінація: робочі місця (*sexual harassment in the workplace, gender imbalances in certain industries and occupations*), галузь освіти (*without an education*), фінансів (*without access to a bank account*), шлюбні відносини (*child brides*), вікові етапи життя жінок (*gender inequality 'at every stage of life', inequality faced by women from school to retirement*), а також одиниці, котрі вказують на обмежені можливості самореалізації жінок у різних сферах (*gender gap, fewer choices, a decline in the number of women in ministerial positions*).

Вербальне підтвердження сексуальних домагань на робочому місці демонструє наступне речення: *The minister said a consultation on sexual harassment in the workplace would be launched next week - and would include proposals on making employers responsible when a member of staff was harassed by*

another employee [BBC 03.07.2019]. У цьому прикладі словосполучення *sexual harassment in the workplace* вказує на озвучення проблеми домагань на робочому місці і встановлення відповідальності роботодавців за таку поведінку своїх робітників.

Мовне представлення обмежених можливостей жінок протягом життя демонструє речення *"A woman throughout the course of her life and at each stage of that life, the hit that she takes, usually the economic hit, which means that she's more likely to end up financially fragile, with fewer choices than the average person in society," Ms Mordaunt said* [BBC 03.07.2019]. У ньому словосполучення *the economic hit* вказує на економічний удар, що припадає на жінок, яка конкретизується фразами *financially fragile* на позначення фінансової вразливості та *fewer choices* на позначення меншої кількості доступних варіантів протягом життя (*at each stage of that life*).

Номінативні одиниці превентивної семантики у випадку повідомлення про гендерну нерівність аналогічно до одиниць на позначення расизму широко представлені в англomовному медійному дискурсі та поділяються на ті, котрі вказують на дослідження вказаного питання (*look at barriers to equality, examine how women and girls can reach their full potential, to call attention to gender inequality and the pay gap*); на послаблення гендерної нерівності та боротьбу з нею (*ease gender inequality, tackle gender inequality, combat gender inequality 'at every stage of life', prevent sexual harassment at work, demand a commitment, movements against sexual harassment, fight gender inequality*), а також на впровадження гендерної різноманітності та рівності статей (*give equal opportunities, implement diversity, ensure pension pots were taken into account in divorces, introduce employment rights for carers, help every girl get an education, secure equality, fight for full equality*).

Мовне представлення вивчення випадків гендерної нерівності демонструє речення *Women and Equalities Minister Penny Mordaunt wants to look at barriers to equality including employment rights and abortion rules* [BBC 30.07.2019]. У

ньому словосполучення *to look at barriers to equality* іменує намір міністерки звернути увагу на перешкоди рівності, а фрази *employment rights and abortion rules* конкретизують сфери порушення гендерних прав.

Дії щодо послаблення гендерної нерівності відображені у прикладі *Teaching male coaches different ways to talk to female athletes would help ease gender inequality, says Scottish hockey player Frances Lonergan* [BBC 16.08.2020]. У цьому реченні словосполучення *ease gender inequality* вказує на послаблення нерівності статей у хокеї за умови, коли тренери будуть враховувати психологічні особливості жінок.

На вимогу впровадження рівності статей у наступному прикладі вказують одиниці *demand to help every girl get an education*, а словосполучення *deliver "historic changes for women"* підкреслює історичну важливість прийнятого рішення: *The 140 signatories demand to help every girl get an education and for leaders to use their power to deliver «historic changes for women»* [BBC 20.05.2018].

3.3. Мовне позначення стратифікаційної нерівності

Стратифікаційна нерівність визначається дослідниками насамперед як ситуація в якій особи, сім'ї, члени більших за розміром утворень варіюються у доступі до таких ресурсів як доходи, освіта, медичні послуги, робочі місця p.2 (*a situation in which individuals, families, or members of larger structures vary in access to such valued resources as wealth, income, education, healthcare and jobs*) [43]. В англomовній картині світу, ілюстрованій текстами новинного дискурсу (7), стратифікаційна нерівність представлена мовними одиницями, які її ідентифікують, вказують на різновиди, характеристики, засоби протидії цьому явищу.

Мовні одиниці ідентифікаційної семантики при повідомленні про стратифікаційну нерівність називають випадки дискримінації за майновою

ознакою (*have lost their jobs, deepen inequality, a jump in inequalities in wealth, widen wealth inequalities*, причини (*weak productivity, higher housing costs, regional disparities, economy to shrink next year, unemployment rise, in economic activity most countries are suffering from deep recessions*) та наслідки (*lack of security, child poverty "powerlessness" about the cost of housing, feel disconnected, can't afford childcare, dysfunctional lives, hate speech and xenophobia*).

Наступний приклад демонструє взаємодію в одному реченні одиниць на позначення випадків дискримінації та її причини: *David Phillips, an associate director at IFS and an author of the report, says the rapid growth in house prices has "widened wealth inequalities not just between London and the rest of the country, but also between those on and off the housing ladder in the capital"* [BBC 03.08.2020]. У цьому реченні про звіт щодо стратифікаційної нерівності словосполучення *the rapid growth in house prices* вказує на різке зростання цін на житло, яке стало причиною поширення майнової нерівності, представлені одиницями *widened wealth inequalities*.

Наслідки стратифікаційної нерівності ілюструє риторичне запитання у наступному прикладі з аналітичної статті цієї тематики: *Dr Hutchinson is sceptical that any of the political rhetoric will translate into real improvements. "How do we build a functional society out of dysfunctional lives?" he asks* [BBC 14.05.2019]. У вказаних реченнях йдеться про скептичне ставлення до покращення ситуації з приводу стратифікаційної нерівності. Роздумуючи над цією проблемою, експерт відкидає можливість побудови функціонального суспільства на базі дисфункціональних його членів (*dysfunctional lives*), які є наслідком деструктивних процесів у соціальній сфері.

Мовні одиниці типологічної семантики. Класифікація одиниць на позначення типів стратифікаційної нерівності передбачає мовне представлення сфер, де вона виявляється (*unequal treatment of schools in similar circumstances, gross inequality, aviation, retail and manufacturing would be hardest hit, regional*

inequality, the geographic inequalities, pay inequality, income inequality, health and opportunities inequalities, violations of civil and political rights).

Ілюстрацією до вказаного виду одиниць слугує речення зі статті про посилення стратифікаційної нерівності: *Job losses triggered by the coronavirus pandemic will hurt some parts of the UK more than others and deepen regional inequality, Labour has said* [BBC 24.08.2020]. У наведеному прикладі на тригер посилення стратифікаційної нерівності вказує словосполучення *job losses* на позначення втрати робочих місць, спричиненої пандемією коронавірусу (*the coronavirus pandemic*), а фраза *regional inequality* іменує регіональну сферу соціальної нерівності.

Мовні одиниці евалюативної семантики при іменуванні стратифікаційної нерівності оцінно характеризують соціальну нерівність (*entrenched from birth, virtually stagnant, low income families, the disadvantaged, deaths of despair, with stagnant pay and unaffordable house prices*) та градуують її (*more income and wealth inequality, the richest country in the world and is creating more new millionaires than anyone else, inequality tends to be higher in developing countries*).

Негативне ставлення до збільшення розриву між багатими й бідними відображене у реченні *The report says such widening gaps are "making a mockery of democracy"* [BBC 14.05.2019]. У наведеному прикладі при характеристичній стратифікаційної нерівності у звіті було використане словосполучення *a mockery of democracy*, в якому іменник *mockery* описує нерівність як знуцання над демократією, надаючи тому, що сталося негативної оцінки.

Градуація стратифікаційної нерівності відображається оцінними словосполученнями з прикметниками у вищому та найвищому ступені порівняння (*better, less vivid, the most terrifying*) як-от у наступному реченні: *The proportion of wealth in the hands of the top 1% of American earners is high but not the highest* [BBC 08.03.2019]. У наведеному прикладі словосполучення *high but not the highest* градує вияви нерівності як високі, але не найвищі при

повідомленні про концентрацію основних багатств у руках одного відсотка населення США.

Мовні одиниці превентивної семантики вказують на заходи по боротьбі зі стратифікаційною нерівністю при допомозі дієслівних фраз на позначення різних видів діяльності (*to extend free childcare to more low income families, launched a £50bn job support scheme to alleviate the hardship to manage the economic impact of inequality to tackle social injustices to increase number of students from low-income families, to monitor and promote social mobility*).

Продемонструємо вживання одиниць, які вказують на превентивність на прикладі виступу речника уряду щодо протидії нерівності: *But a spokesman said the government had acted quickly to deliver one of the most generous and comprehensive support packages in the world at a cost of £160bn. "This includes supporting nearly 9.6 million jobs through the furlough scheme which employers across the UK have used to support their staff"* [BBC 24.08.2020]. У наведених реченнях йдеться про широку підтримку вразливих верств населення, що відображає словосполучення *support package*, та числівники 160 й 9.6, які вказують на суму грошей, інвестовану в зменшення фінансового розриву між багатими й бідними, та на кількість субсидованих робочих місць відповідно (*£160bn supporting nearly 9.6 million jobs*).

Отже, в англомовній картині світу, представлений дискурсом новин Бі-Бі-Сі, поняття «соціальна нерівність» реалізується при інформуванні про актуальні та вагомі події, відображаючи останні суспільні тенденції розвитку нерівності у етнічній, гендерній та соціальній сферах. Мовні одиниці на позначення расового, гендерного, стратифікаційного видів соціальної нерівності за значенням поділяються на ідентифікаційні, типологічні, котрі вказують на сфери виявлення нерівності, евалюативні (оцінні), превентивні, які відображають протидію нерівності. Одиниці на позначення расової нерівності кількісно переважають у текстах англомовного дискурсу новин, що свідчить про гостру проблему расизму в англомовній картині світу. Одиниці

представлення гендерної нерівності не об'єднуються у евалюативну групу, оскільки у англomовному дискурсі новин не відображені точки зору стосовно гендерної дискримінації. Мовні одиниці на позначення стратифікаційної нерівності є найменш чисельними, але найширше відображають протидію вказаному різновиду нерівності.

ВИСНОВКИ

1. Поняття «соціальна нерівність» визначається філософами у ракурсі виокремлення соціальних утворень, ієрархії та поділу суспільства на багатих та бідних. Соціологи трактують нерівність у зв'язку з еволюцією суспільства, існуванням ієрархічної системи цінностей. Соціальна стратифікація є інституційно-залежною, з одного боку впорядковуючи суспільство, а з іншого боку розшаровуючи його.

2. Картину світу визначають як відображення мисленнєвої діяльності людини, покладаючи в її основу концепти як певні ментальні структури, котрі представляють систему предметних значень, соціальних стереотипів та когнітивних схем.

3. Мовна картина світу є частиною, котра входить до підсистеми концептуальної картини світу, вміщуючи ті її компоненти, які співвідносяться із мовними знаками.

4. Медійний дискурс як основний складник англomовної картини світу відображає та конструює реальність, надаючи та поширюючи інформацію про актуальні події сьогодення. У понятті «соціальна нерівність» виокремлюють етнічний, гендерний та стратифікаційний аспекти.

5. Мовні одиниці на позначення видів соціальної нерівності за значенням поділяються на ідентифікаційні, типологічні, котрі вказують на сфери виявлення нерівності, евалюативні (оцінні), превентивні, які відображають протидію нерівності.

6. Одиниці на позначення расової нерівності кількісно переважають у текстах англomовного дискурсу новин (13 текстів), відображаючи гостру проблему расизму в англomовній картині світу.

7. Одиниці представлення гендерної нерівності у 10 новинних статтях не вербалізують оцінок стосовно гендерної дискримінації, що свідчить про

несформованість суспільних точок зору з приводу вказаного різновиду нерівності.

8. Стратифікаційна нерівність представлена найменшою кількістю текстів (7); разом з тим широко використовуються одиниці, що відображають протидію вказаному різновиду нерівності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдулина А. Т., Медведева Е. Н. Проблема социального неравенства в истории европейской философии. URL: <https://medconfer.com/node/7091> (дата звернення: 10.01.2021).
2. Агаларова К. А. Історія соціології: навч. посіб. / ред. І. П. Рущенко. Харків: ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 432 с.
3. Аристотель. Политика / пер. С. А. Жебелев. Москва: Юрайт, 2018. 297 с.
4. Бондаренко С. Д. Мистецтво як незамінна складова процесів освоєння людиною навколишньої дійсності. *Мистецтвознавчі записки*. 2017. Вип. 32. С. 170-176.
5. Вайсгербер Й. Л. Родной язык и формирование духа / пер. с нем., вст. ст. и коммент. О. А. Радченко. 2-е изд. Москва: Эдиториал УРСС, 2004. 232 с.
6. Вебер М. Основные понятия стратификации. Москва: СОЦИС, 1994. 148 с.
7. Викторов А. Ш. Проблема неравенства в истории теории социологической мысли. *Вестник моск. ун-та. Сер. 18. Социология и политология*. 2014. № 2. С. 170-186. с.171
8. Гидденс. Э. Стратификация и классовая структура. URL: https://kiogmuis.ucoz.ru/Student/stratifikacija_i_klassovaja_struktura.pdf (дата звернення: 10.11.2020).
9. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. Київ: Дух і Літера, 2000. 606 с.
10. Головин А.С. Социальное неравенство: сущность и научные подходы. *Преподаватель XXI в*. 2007. с. 134-147.
11. Гудзь Н. О. Інтернет-дискурс : структурна специфіка та конститутивні ознаки. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна*. 2013. Вип. 35. С. 79-81.

12. Дворецька Г. В. Соціологія: навч. посіб./ КНЕУ Київ, 2001. URL: <https://buklib.net/books/21973/> (дата звернення: 09.11.2020).
13. Добросклонская Т. Г. Медиадискурс как объект лингвистики и межкультурной коммуникации. *Вестник МГУ. Сер. 10: Журналистика*. 2006. № 2. С. 20-23.
14. Домбровська С. М., Садковий В. П. Управління соціальним та гуманітарним розвитком: курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2018. 189 с.
15. Економічна спадщина К. Маркса: погляд через призму століть: матеріали всеукр. круглого ст.; 25 квітня 2018 р. Київ: КНЕУ. 2018. 232 с.
16. Заремська І. М. Мовна картина світу як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології англійської мови*. 2011. Вип. 7. С. 396-400.
17. Исаева Ж.Т., Таттибаева, А.Е. Тунгушбаева Г.Ж. Картина мира как концептуальное ядро мировоззрения. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*. 2017. с. 166-170.
18. Кожемякин Е. А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования. *Научные ведомости. Серия: Гуманитарные науки*. 2010. №12 (83). Вып. 6. С. 13-21.
19. Конфліктологія : навч. посіб. / А.І. Берлач, та ін.; вид. 2-ге, доповн. Одеса: ОДУВС, 2010. 162 с.
20. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. Київ: Академія, 2010. 464 с.
21. Кудрявцева Н. С. Ідеї О.О. Потебні в аспектах гіпотези лінгвістичної відносності. *Система і структура східнослов'янських мов*. 2011. Вип. 3. С. 115-120.
22. Ліпкан В. А. Систематизація інформаційного законодавства України: монографія. Київ: ФОП О. С. Ліпкан, 2012. 304 с.

23. Лузан Є. 2000 людей у світі багатші за 60% населення Землі: до чого тут нерівність статей і податок на майно. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/bagati-bidni-nerivnist-davos/30389586.html> (дата звернення: 07.11.2020).
24. Лютянська Н. І. Мас-медійний дискурс: типологічні та структурно-організаційні особливості. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія: Філологічні науки*. 2014. Кн. 2. С. 136-141.
25. Макіавеллі Н. Державець. Харків: Фоліо, 2019. 121 с.
26. Малиш Л. Принципи та правила вимірювання структурних нерівностей у соціології: монографія. Київ: НаУКМА, 2019. 370 с.
27. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика: уч. пос. Минск: ТетраСистемс, 2004. 256 с. 38-48
28. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу. / ред. Е.М.Лібанова. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2012. 404 с.
29. Піменова О. О. Соціологія: конспект лекцій для бакалаврів спеціальності 081 «Право» денної форми навчання. Луцьк: Луцький НТУ, 2018. 92 с.
30. Платон. Государство. URL: <http://lib.ru/POEEAST/PLATO/gosudarstvo.txt> (дата звернення: 08.01.2021).
31. Поняття соціальної стратифікації та її характеристики. URL: <http://studies.in.ua/socialna-polityka-derzhavy/3454-ponyattya-socalnoyi-stratifikacyi-ta-yuiyi-harakteristiki.html> (дата звернення: 08.01.2021).
32. Различия и неравенство. URL: <https://www.grandars.ru/college/sociologiya/socialnaya-struktura.html> (дата звернення: 15.12.2020).
33. Румянцева М. В. Взаимосвязь этнической, концептуальной и языковой картин мира. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки*. 2016. Вип. 257. С. 82-89.

34. Ручка А. О., Танчер В. В. Курс історії теоретичної соціології. Міжнародний фонд «Відродження», 1995. 225с.
35. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
36. Снігирьова Л.М. Формування термінологічного значення «картина світу». *Культура народів Причорномор'я*. 2005. № 74. Т. 2. С. 114-116.
37. Соціальна асоціація України. Соціальні нерівності: сприйняття українським суспільством. Харків, 2018. URL: http://sau.in.ua/app/uploads/2019/07/ZVIT_SOCZIALNI-NERIVNOSTI_2018_.pdf (дата звернення: 08.01.2021).
38. Філіппов В. Л. Про деякі аспекти взаємодії культури й картини світу. *Гуманітарний часопис*. 2014. № 1. С. 33-38.
39. Фрасинюк Н. І. Картина світу як об'єкт сучасної когнітивістики. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2013. Вип. 34. С. 298-300. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Npkpnu_fil_2013_34_84 (дата звернення: 07.11.2020).
40. Хорошун О. О. Мовна та концептуальна картини світу в дослідженнях сучасної лінгвістичної науки. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/9319/> (дата звернення: 29.11.2020).
41. Шеянова О. Психолінгвістичні особливості англomовної картини світу. *Студентські наукові записки. Серія Філологічна*. 2013. № 6. С. 208-210. URL: https://eprints.oa.edu.ua/1612/1/6_2013_29.pdf (дата звернення: 20.12.2020).
42. Шурыгина Е.Н. Понятие «картина мира» в лингвокультурологическом освещении. *Ярославский педагогический вестник. (Гуманитарные науки)*. 2014. Т. 1 .№3. С. 185-186

43. Doob Ch. Social inequality and social stratification in US society. Routledge, 2015. 408 p.
44. Gender inequality. URL:
<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780198568506.001.0001/acref-9780198568506-e-2834> (Last accessed 12.12.2020)

СПИСОК СЛОВНИКІВ І ДОВІДНИКІВ

45. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (Last accessed 12.12.2020).
46. Merriam-Webster URL: [http: // www.merriam-webster.com/dictionary/time](http://www.merriam-webster.com/dictionary/time) (Last accessed 12.12.2020).
47. Oxford Advanced Learner's Dictionary. URL: [http: // www.oxfordlearnersdictionaries.com/](http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/) (Last accessed 12.12.2020).